

Indledningen er redigeret af Kirsten Vad og Krista Stinne Greve Rasmussen

Tilsyn ved Vibeke A. Pedersen

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktcommentarer, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

“Bakkehuset (til den 28de Juni 1845)” og “Fuglesangs-Kilden. (28de Juni.)”

ved Emilie Karner Hansen

Indhold

- 1 Anledning
- 2 Grundtvig og Caroline Amalie
- 3 Grundtvig og Bakkehuset
- 4 “Bakkehuset”
- 5 “Fuglesangs-Kilden”
- 6 Anvendt litteratur
 - 6.1 Trykt
 - 6.2 Utrykt

1 Anledning

I 1845-1847 havde Grundtvig sommerbolig i Bakkehuset på Frederiksberg. Som sædvanlig skrev han et digt til sin gode veninde, dronning Caroline Amalie, i anledning af hendes fødselsdag den 28. juni. Disse somre skrev han fødselsdagsdigtene “Bakkehuset (til den 28de Juni 1845)”, “Fuglesangs-Kilden. (28de Juni.)” i 1846 og “Til Danmarks Dronning (28de Juni 1847.)” ([Fasc. 987](#)). Det sidste forblev dog utrykt i hans levetid.

Det var sandsynligvis Caroline Amalie, der havde sørget for sommerboligen i Bakkehuset, ligesom hun også i 1844 havde skænket ham et landophold for sommeren i en bolig på Strandvejen (Nørballe & Winge 2012, s. 127; Rønning 1913 s. 61). Hun besøgte ham flere gange i Bakkehuset disse somre, hvilket bl.a. fremgår af endnu et utrykt digt, “Dronning-Besøget (paa Bakkehuset 14 August 1846.)” ([Fasc.](#)

[389.132](#)). Hun takkede ham for digtet i et brev, hvori hun omtaler besøget og Bakkehusets fortid med begejstring (Grundtvig 1926, s. 446).

2 Grundtvig og Caroline Amalie

Grundtvig og Caroline Amalie havde siden slutningen af 1830'erne udviklet en personlig og nær relation, som bl.a. kommer til udtryk ved de utallige lejlighedsdigte, som Grundtvig adresserede til hende, samt i en omfattende brevveksling (jf. Grundtvig 1924-1926).

Deres venskab udmøntede sig i forskellige former for samarbejde, ligesom den nære relation gav Grundtvig gode muligheder for at påvirke Christian 8. og opnå regenternes støtte i sine personlige anliggender (Schmidt-Madsen 2014, s. 156; 159). F.eks. takker Grundtvig dronningen for hendes besøg og for en invitation til at tale med kongen om Sorø Akademi i et brev dateret "Bakkehuset 20de Juli 1847" (jf. Grundtvig 1926, s. 449; Rønning 1913, s. 127).

3 Grundtvig og Bakkehuset

Bakkehuset på Frederiksberg var i de første årtier af 1800-tallet Kamma og Knud Lyne Rahbeks hjem og et samlingspunkt for periodens kulturmiljø. Grundtvig havde forbindelse dertil i en periode fra omkring 1806, idet Knud Lyne Rahbek udgav nogle af hans tekster i sine tidsskrifter. Kamma Rahbek bekræftede desuden sin egen venskabelige relation til ham i et brev fra 1816 efter modtagelsen af et dedikationseksemplar fra ham (jf. Grundtvig 1924, s. 432 f.). En fast gæst i huset blev han dog aldrig (Rønning 1909 2:2, s. 40).

Da Grundtvig i 1845 rykkede ind i sin sommerbolig, var huset for længst blevet solgt efter Kamma og Knud Lyne Rahbeks død og blev af de nye ejere udlejet til sommergæster. Grundtvig kunne oven på en både personlig og arbejdsmæssig svær tid bruge de landlige omgivelser til at finde ro i sindet og lade digterisk op (Toldberg 1963, s. 23; Nørballe 2000).

4 "Bakkehuset"

Fødselsdagsdigtet fra 1845 består af 13 strofer a 4 vers. Digteren befinder sig i Bakkehusets have, som minder ham om hans ungdomstid, hvor han og andre, nu aldrende, digtere i haven havde plejet omgang med Kamma Rahbek (strofe 1-2). Nu er han der alene, men han mindes, at han sommeren forinden, mens han opholdt sig på et landsted ved Øresund, havde fået et sidste besøg af Kamma, sin ungdoms skytsånd (strofe 4). Hun forsvandt igen med en afskedssang, og da fik han for en kort stund en sommerdag i det både årstids- og aldersmæssige efterår. Den var dog hurtigt ovre igen (strofe 5-6), men både synet og savnet gavner ham. Ved minderne kan den aldrende digter finde nyt håb (strofe 8-9).

Med det nyfundne håb sender han et blomsterblad med spurven op til borgen, hvor fuglekoret kappes om dronningens opmærksomhed (strofe 10-11). Digteren ved dog,

at dronningen har øje for selv de små blomsterblade og den uanselige spurv, som digteren identificerer sig med (strofe 12). Han tør derfor godt at håbe, at hans "Kjærmindeblad", fødselsdagsdigtet fra Bakkehuset, vil behage hende (strofe 13).

5 "Fuglesangs-Kilden"

Fødselsdagsdigtet fra 1846 består af 7 strofer a 8 vers. Digtet har ikke en indholdsmæssig forbindelse til Bakkehuset som fødselsdagsdigtet fra 1845. Strofe 1-2 beskriver digterens forgæves søgen allevegne efter fuglesangskilden, som sprudler så sødt. I strofe 3 tiltales Danmarks dronning, som nu har opdaget kilden. Den findes, som dronningen har forstået, hos dem, der har "Hjerte for Aanden" (strofe 4). Strofe 4-5 spejler de første to strofer, idet fuglesangskilden nu, med denne erkendelse, findes alle de steder, hvor digteren før forgæves søgte.

I de sidste strofer fremsættes et ønske om, at fuglesangskilden skal udspringe af tusinde munde og føde sønner og døtre, der i dannebrog's farver kan danse som en krans af skønhed om dronningen, hvor end hun går (strofe 5-7).

6 Anvendt litteratur

6.1 Trykt

- Grundtvig, N.F.S. (1924-1926) *Breve fra og til N.F.S. Grundtvig*, udg. Georg Christensen & Stener Grundtvig, bind 1-2, bind 1 (1924). København.
- Grundtvig, N.F.S. (1924-1926) *Breve fra og til N.F.S. Grundtvig*, udg. Georg Christensen & Stener Grundtvig, bind 1-2, bind 2 (1926). København.
- Nørballe, Inge (2000) "Bakkehuset 1925 – 3. juni – 2000. Lidt historie og spredte glimt fra museets 75 år" i *Frederiksberg'eren 2000*. Frederiksberg.
- Nørballe, Inge & Mette Winge (2012) *Kamma Rahbek & Bakkehuset*. København.
- Rønning, Frederik (1907-1914) *N.F.S. Grundtvig. Et bidrag til skildring af dansk åndsliv i det 19. århundrede*, bind 1-4, bind 2:2 (1909). København.
- Rønning, Frederik (1907-1914) *N.F.S. Grundtvig. Et bidrag til skildring af dansk åndsliv i det 19. århundrede*, bind 1-4, bind 4:1 (1913). København.
- Schmidt-Madsen, Michael (2014) "Kongedigtet" i *Ved lejlighed. Grundtvig og genrerne*, udg. Sune Auken & Christel Sunesen, s. 156-187. Hellerup.
- Toldberg, Helge (1963) "Kirke-Klokken og andre digtninger fra 1845" i *Grundtvig Studier 1963*, s. 7-39. København.

6.2 Utrykt

- Manuskript i Grundtvig-arkivet, fasc. 389.132, Det Kongelige Bibliotek, København.
- Manuskript i Grundtvig-arkivet, fasc. 987, Det Kongelige Bibliotek, København.